

О.П. Назаренко,
(Національний авіаційний університет, Україна)

Макроекономічна політика в Україні

Актуальність та доцільність макроекономічного дослідження полягає у аналізі ринкової системи. Головна мета дослідження полягає у проблемі ефективності, тобто як в умовах обмежених ресурсів досягти максимальної віддачі від здійснених витрат. Стратегія структурної перебудови економіки України повинна базуватися на активній та цілеспрямованій державній політиці створення робочих місць.

Актуальність та доцільність макроекономічного дослідження полягає у тому, що успішне реформування української економіки залежить, перш за все, від правильного визначення пріоритетів і напрямків вдосконалення чинної макроекономічної політики. Розвиток економіки в умовах воєнного часу потребує чіткої державної стратегії. Успіх цього залежить від системності і злагожденості державної економічної політики та її націленості на конкретні показники та якісні зміни.

Основним предметом вивчення макроекономіки є аналіз ринкової системи. Головною метою дослідження має бути проблема ефективності, тобто як в сучасних умовах обмежених ресурсів наша країна може досягти максимальної віддачі від здійснених величезних витрат. Таким чином, питання стратегії і тактики відбудови національної економіки та її модернізації найближчим часом – це головне питання майбутнього України – країни, яка безумовно є сильною європейською країною з потужною промисловістю, в тому числі ВПК, переробною промисловістю, яка дозволяє генерувати значну частину доданої вартості, та має розвинутий малий і середній бізнес, який дозволяє забезпечити в першу чергу максимальну зайнятість населення. Хоча треба зазначити, що розвиток воєнної економіки неможливий без державних стимулів та державної підтримки, однак не варто забувати і про макроекономічну нестабільність, яка зросла під час війни. Найбільш актуальним та болючим проблемним питанням розвитку сучасної української економіки на сьогоднішній день та найближчий період є втрата її виробничого та трудового потенціалу. В той же час найнагальнішим питанням макроекономічної стабільності нашої країни є загрози стабільності обмінного курсу. За оцінками НБУ, поточний рівень безробіття оцінюється у 35% від кількості робочої сили, а реальний ВВП становить лише 60% від попереднього року. У той же час дефіцит платіжного балансу за 6 місяців поточного року становив 8,1 млрд дол., а девальвація обмінного курсу гривні в річному вимірі – 35%. Проаналізувавши ці данні, найбільш пріоритетними напрямками поточної державної економічної політики можна виділити наступні:

- відродження виробничого потенціалу економіки та створення робочих місць;
- заходи зміцнення платіжного балансу країни та валютної стабільності.

Ми маємо велику необхідність створення нових робочих місць. Це дозволить зберегти заощадження населення та трудовий потенціал економіки країни та запобігти відтоку робочої сили за кордон. В свою чергу, створення робочих місць також буде стимулом для повернення в Україну людей, які були вимушені покинути Україну внаслідок бойових дій. Нажаль трудова міграція та безробіття стали "природним" явищем для сучасної української економіки. Відбулось велике падіння заощаджень та інвестицій в країну та бізнес і це досягло рекордно низьких показників

В наслідок бойових дій в нашій країні кардинально змінилась транспортна карта української зовнішньої торгівлі, що призвело до втрати доходів країни. Це вимагає перебудови транспортної інфраструктури під потреби максимального задоволення експортного потенціалу української економіки, а також виникла велика необхідність відповідати потребам оборонного комплексу.

З початку повномасштабної війни дефіцит бюджету нашої країни логічно значно розширився і найближчим часом може збільшуватися. Такий величезний дефіцит є наслідком зниження торгових операцій під час війни та її впливу як на падіння доходів бюджету. Також ми маємо масштабні видатки на оборону країни та підтримку населення та бізнесу. На сьогодні зростання видатків відбулося на понад трильйон гривень, якщо порівняти з бюджетом минулого року. Це тісно пов'язане з військовими витратами. Такі данні можна побачити у звіті Міністерства оборони України: У 2023 році уряд запланував витратити 857,9 млрд .гривень, а у бюджеті 2022 році було заплановано 133,5 млрд. гривень. Також на міністерство внутрішніх справ у 2023 році заклали 209,8 млрд гривень, в той час у минулому році було лише 99,2 млрд гривень. А наприклад державна авіаційна служба, яка відповідає за роботу цивільної авіації України, на 2023 рік має отримати лише 62,5 млн гривень. Це майже на 200 млн грн. менше, ніж у попередньому році. Під час повномасштабної війни робота цієї галузі значно зменшилась і в наслідок цього значно скоротили фінансування. Сподіваємось, що у 2023 році нам вдасться отримати перемогу і це дозволить цивільним літакам, підпорядкованим Державіації повернутися до спокійної роботи. Слід зазначити, що авіаційна галузь є прибутковою та перспективною для нашій країни.

Таким чином слід зазначити, що стратегія структурної перебудови економіки України найближчим часом повинна базуватися на активній та цілеспрямованій державній політиці. Яка повинна бути спрямована на створення робочих місць і охоплювати наступні напрями: локалізація та імпортозаміщення; енергетична безпека; логістика та транспортна інфраструктура економіки. Також уряд повинен мобілізувати якомога більше ресурсів для того, щоб покращити фінансового становища країни. Наразі дефіцит бюджету становить близько 5 млрд доларів на місяць і це становить близько 30% довосного місячного ВВП нашої країни. Це потрібно для того, щоб Україна могла фінансувати великі військові витрати а також підтримувати комунальні послуги в економіці країни та основні витрати. Союзники України мають негайно збільшити розміри фінансової допомоги, для того щоб запобігти економічній катастрофі нашої країни.

Аналізуючи всі ці фактори, можна зробити висновок, що потрібно підвищити продуктивний обіг грошей в економіці нашої країни, та збільшити конкурентоспроможні виробництва. Саме це може дозволити мінімізувати ризики валютної кризи та підвищення рівня інфляції. Ще одна умова, яка дозволить уникнення накопичення макроекономічних дисбалансів є ефективніша координація бюджетної та монетарної політики. Такі кроки має зробити Рада НБУ яка є наглядовим органом та має законодавче право та обов'язок виробляти стратегію політики та продукувати відповідні рекомендації. Також вона може взяти на себе ініціативу та бути координатором між двома ключовими економічними важелями влади нашої країни Національним банком та Кабінетом міністрів.

Список літератури

1. Макаренко С.М. Навчально-методичний посібник «Бізнес-планування» / С. М. Макаренко, Н. М. Олійник // Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 224 с.
2. Ватаманюк О. Бізнес-економіка. Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018. 326 с.
3. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
4. Бізнес-планування в підприємстві: навчально-методичний посібник для студентів ОР "бакалавр" спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". / Васильченко С.М. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2020. 57 с.